

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17327/2022
22.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Ђура Благојевић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије – Министарство здравља и Клиничког центра Ниш - ГАК Породилиште, које заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3221/21 од 04.04.2022. године, у седници одржаној дана 22.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужилаца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3221/21 од 04.04.2022. године тако што се **ОБАВЕЗУЈУ** тужени Република Србија - Министарство здравља и Клинички центар Ниш - ГАК Породилиште да тужиоцима АА и ББ, због прекршеног права на породични живот због нестанка бебе после наводне смрти у породилишту исплате износ од по 1.240.000,00 динара са законском затезном каматом од 31.08.2021. године до исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде и одбија се захтев тужених за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцима исплате трошкове целокупног поступка у износу од 1.696.422,50 динара, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3221/21 од 04.04.2022. године, укинута је пресуда Основног суда у Нишу П 531/20 од 31.08.2021. године и одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили обавезивање тужених да им због прекршеног права на породични живот због нестанка бебе после наводне смрти у породилишту, исплате накнаду од по 1.240.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате, као неоснован. Обавезани су тужиоци да туженом исплате трошкове парничног поступка у износу од 33.000,00 динара на име накнаде трошкова парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда поступка учињеним пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права, на основу одредбе члана 404.ЗПП.

Врховни суд је оценио да је ревизија дозвољена, у смислу члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23) због чега није било потребе да се разматра испуњеност услова из члана 404. Закона о парничном поступку у погледу изузетне дозвољености изјављене ревизије.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а нема ни других повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених пред другостепеним судом на које се неосновано указује у ревизији.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља ББ се породила ...1983. године у Клиничком центру Ниш, ГАК породилиште Ниш. Родила је мушко дете, које је преминуло ...1983. године. Након смрти бебе, ради утврђивања узрока смрти, извршена је обдукција о чему је сачињен записник 16.11.1983. године од стране тима лекара доцента доктора ВВ, обдуцента, асистента доктора ГГ и помоћника обдуцента ДД, па је као узрок смрти утврђена хијалине мембране и фетална ателектаза плућа, што је довело до асфиксије и престанка срчаног рада. Приликом обдукције протокол је поштован, идентификација обдуциране бебе извршена је на основу платнене пантљике на руци бебе са именом мајке, обдуцент је сачинио парафинске калупе из којих је могуће поуздано утврдити идентитет детета, и по завршеној обдукцији и прибављеном хистопатолошком налазу сачињен извештај у писменој форми на коме стоји потпис др. ГГ. Патологија нема обавезу обавештавања родбине, већ након обдукције извештај доставља ГАК-у. Постоји разлика у датумима када је беба преминула ...1983. године и сачињавања извештаја обдукције 16.11.1983. године због мањка особља и јер је за сачињавање парафинских калупа потребно да комадићи ткива претходно 24 сата стоје у формалину, након чега се врши преглед за који је потребно време и проритет се даје биопсијама, а не некропсијама.

У циљу утврђивања да ли је тело бебе над којим је обдукција извршена, које је имало идентификацију на основу платнене пантљике са именом мајке заиста беба тужилаца, а на предлог тужених, од стране суда је одређено извођење доказа вештачењем преко Завода за судску медицину, али је у коначном Завод за судску медицину Ниш извештајем од 19.10.2021. године обавестио суд да је архивски материјал за период од 1974. до 2003. године или потпуно недоступан или неупотребљив, због чега тражено вештачење материнства није могло бити извршено. Беба је тужиљи два дана доношена на подој, након чега је тужиљи сопштено да јој је беба умрла и тада потписала смртовницу, а сутрадан напустила породилиште. Тужиоцу је његов отац испред породилишта саопштио да су му јавили да му је дете умрло и он је одмах отишао на шалтер болнице где је речено да је тело послато на обдукцију у Београд и да ће резултати бити за недељу дана, али од клинике никада

нису извештени о узроцима смрти бебе. Беба им није показана, а из клинике нису добили никакав документ који доказује да је дете умрло, ниједан државни орган их о томе није обавестио, а тек по подношењу овде тужбе им је од стране Дома здравља у Дољевцу достављен извештај Клинике на коме пише да је дете рођено пре времена и мртво, што није тачно. Тужиоци нису покретали поступак у складу са Законом о утврђивању чињеница о статусу новорођене деце за коју се сумња да су нестала из породилишта у Републици Србији.

У протоколу рођене деце под редним бројем .. извршен је упис рођења мушког детета од стране мајке ББ, а у књизи евиденције умрле деце под датумом ...1983. године у 05,30 сати евидентирана је смрт мушког детета .. ББ из ..., рођеног ...1983. године у 23,55 сати. У протоколу рада у породилишту за 1983. годину под бројем .. датум ...1983. године време 23,55 евидентирано је рођење са ознаком мушко дете 2,750 грама, 47 центиметара, оцена АПГР 6. У посмртници број .. од ...1983. године за коју је тужила ББ потврдила да је потписала, евидентирани су подаци о рођењу детета ...1983. године у 23,55 часа, мушко, тежина 2,750 грама, 47 центиметара, датум и време смрти ...1983. године у 05,30 часова, да је дете умрло у дечијем блоку ГАК Ниш са уписаним узроком смрти и напоменом да је потребна обдукција. У извештају резултата обдукције број ../1983 од 16.11.1983. године наведена је патолошко анатомска дијагноза и дата клиничко-патолошка епикриза да су узрок смрти хијалине мембране и фетална ателектаза плућа што је довело до асфикције и престанка срчаног рада. У изводу из матичне књиге рођених за матично подручје Ниш под текућим бројем .. за 1983. годину извршен је упис рођења име и презиме НН мушког пола дана ... 1983. године у 23,55 сати, име родитеља АА и ББ и извршен је упис забележбе умрло у Нишу ...1983. године. У изводу из матичне књиге умрлих под текућим бројем ../83 за матично подручје Ниш уписано је да је име и пол НН мушки, презиме АБ умро ...1983. године у 05,30 часова који је рођен ...1983. године од оца АА и мајке ББ. Према обавештењу ЈКП „Горица“ Ниш од 20.03.2020. године у архиви Новог гробља у главној књизи сахрањивања не постоје подаци о сахрани или кремацији за НН дете рођено ...1983. године. Друготужени Клинички центар Ниш се током поступка изјасно да нема података шта се дешавало са телом бебе након обдукције, а из дописа Центра за социјални рад „Свети Сава“ у Нишу од 12.08.2020. године утврђено је да у књизи усвојења нема података да је мушко дете рођено наведеног датума усвојено током 1983. године, а прегледане су и наредне четири године и ниједно од усвојене деце мушког пола није рођено означеног датума.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужилаца усвојио, налазећи да постоји пропуст тужене који се у конкретном случају састоји у томе што тужилци, као и другим грађанима у битно сличној ситуацији, није обезбеђен делотворни поступак у вези са правом на поштовање породичног живота, прописаних одредбом члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, па услед пропуста тужене да обезбеди правовремене и потпуне информације тужиоцима о судбини њиховог детета, они трпе душевне болове и патњу, па је тужена дужна да им надокнади нематеријалну штету на основу одредбе члана 154, 172. став 1. и 200. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је, након одржане расправе, укинуо првостепену пресуду и тужбени захтев тужилаца одбио јер је сматрао да је тужиоцима била позната судбина

њиховог детета, да су чињенице око уписа рођења и смрти уредно уписане, да је тужила потписала смртовницу и да због тога не постоји повреда права на породични живот због нестанка детета у породицишту, односно трпљење неизвесности о стварној судбини детета које би оправдало досуђивање накнаде нематеријалне штете.

По оцени Врховног суда другостепени суд је погрешно применио материјално право, а тужиоци на то основано у ревизији указују.

На основу одредбе члана 145. став 2. Устава Републике Србије, судске одлуке се заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона. Одредбом члана 16. став 2. Устава РС, прописано је да су опште прихваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни део правног поретка Републике Србије и да се непосредно примењују. Због тога се, од ратификације и Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода непосредно примењују (Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист Србије и Црне Горе“, међународни уговори број 9/03,5/05,7/05) и („Службени гласник РС“ међународни уговори бр. 12/2010) што значи да судови своју одлуку могу непосредно да заснују и на тој конвенцији.

Одредбом члана 8. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, прописано је право на поштовање приватног и породичног живота, дома и преписке.

У конкретном случају тужила је боравила у болници ради порођаја, породила се ...1983. године, родила мушко дете које је видела, дојила и ...1983. године саопштено јој је да је дете умрло. Отпуштена је из болнице без документације о узроку смрти, није виделе дете, јер су јој рекли да је послато на обдукцију. До подношења тужбе тужиоци нису добили резултате обдукције, ни тело детета ради сахрањивања. Иако постоје документи смртовница, обдукциони налаз, извод из матичне књиге рођених и умрлих, не постоји сигурност да је дете над којим је вршена обдукција и дете које је тужила родила исто, јер је парафински калуп уништен и сада не постоји узорак за ДНК анализу ради утврђивања материнства, што код тужилаца ствара сумњу о судбини њиховог детета, о чему јој тужени нису пружили одговоре. Тужена Република Србија је својим неделотворним понашањем од 2013. године када су поднели тужбу тужиоцима повредила право на поштовање породичног живота из члана 8. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јер тужена није предузела адекватне мере које би довеле до разјашњења спорних околности у погледу судбине њиховог детета па тужиоци имају право на новчано обештећење. Тужиоцима након смрти није омогућено да виде и идентификују своје дете, није им омогућено да га сахране, па је то код њих изазвало оправдану сумњу у тачност података о смрти њиховог детета, те услед тог незнања и неизвесности трпе душевне болове. Тужиоци су се обраћали болничком особљу ради разјашњења околности везаних за наводну смрт детета, али разјашњења нису добили. Поједине и непотпуне извештаје добили су након подношења тужбе, али се ти извештаји квалификују као недовољни да отклоне њихове сумње. Тужени имају позитивну обавезу да омогуће остваривање људских права гарантованих Уставом и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, коју су у овом случају занемарили, тако што нису адекватно одговорили на захтев тужилаца да буду

информисани о судбини свог детета, због чега тужиоцима припада право на накнаду нематеријалне штете на основу одредбе члана 200. ЗОО, у износу од 1.240.000,00 динара.

Из изложених разлога Врховни суд је одлуку донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, у ставу првом изреке пресуде.

У ставу другом изреке пресуде, Врховни суд је о трошковима целокупног поступка одлучио на основу одредбе члана 165. став 2, члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП тако што су обавезани тужени да тужиоцима исплате трошкове: састава тужбе 16.850,00 динара, заступања пуномоћника адвоката на 11 одржаних рочишта по 19.125,00 динара, заступања пуномоћника адвоката на 7 одложених рочишта по 10.867,50 динара, састава две жалбе по 33.750,00 динара, састава два образложена поднеска од стране адвоката по 16.850,00 динара, судске таксе на тужбу 5.100,00 динара, судске такса на жалбу 5.100,00 динара, судске такса на одлуку другостепеног суда о жалби 5.100,00 динара, судске таксе за ревизију 10.200,00 динара и за одлуку суда о ревизији 15.300,00 динара, судске таксе на жалбу за два тужиоца по 55.000,00 динара, судске таксе за ревизију за два тужиоца по 97.500,00 динара, за судске таксе за одлуку о ревизији за два тужиоца по 97.500,00 динара и за судске таксе за првостепену пресуду за два тужиоца по 55.000,00 динара, приступ пуномоћника адвоката на три рочишта за расправу пред другостепеним судом по 19.125,00 динара, састава ревизије 33.750,00 динара, таксе на ревизију за два тужиоца по 110.000,00 динара, таксе на одлуку о ревизији за два тужиоца у износу од по 165.000,00 динара, све применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама.

**Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**